

МУЗЕЈ ОПШТИНЕ БАЧКА ТОПОЛА – TOPOLYA KÖZSÉG MÚZEUMA

Маршала Тита 60, 24300 Бачка Топола

ПИБ: 109078919

МБ: 08954429

Жиро рачун: Управа за трезор, 840-1101664-23

http://topmuz.rs/, topmuz@gmail.com, +381 24 716 093

Деловодни број: 57/2024

Датум: 18.03.2024

ПИСАРНИЦА ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ БАЧКА ТОПОЛА				
Примљено Atvéve		18. 03. 2024		
Орган Szerv	Орг. јед. Szerv.egység	Број Szám	Прилог Melléklet	Вредност Értéke
V		022-3/		

/2024

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ И ПРОГРАМИМА МУЗЕЈА ОПШТИНЕ БАЧКА ТОПОЛА ЗА 2023. ГОДИНУ

АГАРТ- Ретроспективна изложба Атиле Черника

Ретроспективна изложба визуелног уметника Атиле Черника (АГА) и пратећи садржаји пружили су богат програм за све старосне групе у првом кварталу 2023. године. Уз учешће уметника, Музеј је организовао ликовне и литерарне радионице за децу, младе и одрасле. Организована су кустоска вођења, музејскопедагошке радионице и књижевни догађаји који су употпунили графичку и визуелну заоставштину уметника.

Такође смо се припремили за уметников 82. рођендан, 8. фебруара 2023. године, пошто Атила Черник није могао да присуствује отварању изложбе због операције срца и ослабљеног здравља, а своју изложбу није видео од јесењег отварања. Позвали смо његове пријатеље и публику, јер главна тема бесплатног вечерњег програма била је организационо-уредничка-наставничка активност Атиле Черника и његов друштвени ангажман.

Званични део прославе рођендана употпунили су Ержебет Мезеи, графичарка, учитељица, организаторка Уметничке колоније, Жужа Мирнич, прозна списатељица и Андраш Отош, публициста, уредник, фоторепортер, естетичар, критичар.

Програми су трајали до маја 2023. године.

Наше бесплатне активности за бебе под називом *Ringató* (љуљање на рукама-слоб. прев.) – које су повезане са методом музичког образовања Илоне Грох и настале уз подршку Националног савета мађарске националне мањине – добиле су достојно место у изложбеном простору међу дечијим илустрацијама Атиле Черника. Програм је организован сваког уторка.

Бесплатна музејскопедагошка радионица под називом „Десето срце“ била је усмерена предшколском узрасту и ученицима нижих разреда, након отварања изложбе до затварања исте. Њен централни мотив било је срце, који је један од главних елемената у делима Атиле Черника. Уметнику је мајка од папира и текстила правила срца, па се и овај мајчински гест увукао у уметников дугогодишњи опус.

Кустос: Јудит Арва, Адриан Клајо, Харгита Ваштаг Гајо

Текст: Јудит Арва

Графички дизајн: Илдико Мориц

Музејска педагогија: Харгита Ваштаг Гајо

Централна инсталација: Хеди Телђеши

Саветодавни одбор: Дора Хеђи, Нинков К. Олга, Мишко Шуваковић

Лектура, превод: Дуња Пешут, Ангела Пато

Рестаурација папира и књига: Мелинда Ђурик

Покровитељи: Општина Бачка Топола, Национални савет мађарске националне мањине

МАДАЧ 200

Поводом 200 година од рођења чувеног мађарског писца Имреа Мадача, 20. јануара 2023. године представљен је анимирани филм снимљен по његовој драми Човекова трагедија у режији Марцела Јанковића.

Коорганизатори: *Magyarság háza, Magyarorság Háza Baráti Kör*

Дана 27. фебруара 2023. године, у организацији Читалачког клуба из Бачке Тополе, у нашој установи је бројној публици представљено дело Зорана Суботичког: **ЧУДЕСНИ СВЕТ ДУНЂЕРСКИХ.**

НЕДЕЉА МУЗЕЈА – МУЗЕЈИ ЗА 10 – МУЗЕЈИ, ОДРЖИВОСТ, БЛАГОСТАЊЕ

16. маја 2023. године организован је програм за децу: „Десето срце“

Водила: Харгита Ваштаг Гајо

Ringató – програм за бебе и родитеље.

Програм се састоји од певања, свирања и игара са децом, родитељима и/или блиским рођацима под вођством Оршолје Боршоди Паћерек, специјалисте за образовање и развој мале деце.

17. маја 2023. године

Састанак Читалачког клуба у згради Музеја у Бачкој Тополи

Тема: Дискусија о књизи Андреја Макина: Француско завештање

Водила: Дуња Пешут

18. маја 2023. године

Групна посета Етно куће у Бачкој Тополи

Посетиоци су могли да виде како је некад изгледала сеоска кућа, како је изграђена, какви објекти се налазе у њој и како неки етнолошки предмет може да постане део колекције. Локација: Етно кућа, Бачка Топола, Ул. Светог Саве 19.

Водила: Река Бакош

19. маја 2023. године

Музеји и бољи свет: *“Како су нам музеји помогли да постанемо оно што јесмо”*

Презентацију на српском језику одржала је историчарка уметности Нела Тонковић.

Улаз на све програме током недеље музеја био је бесплатан.

МЕМЕНТО 1944–2023

4. јуна 2023. обележили смо 79. годишњицу депортације Јевреја из Бачке Тополе заједно са цивилном организацијом Филм-Музеј на Јеврејском гробљу. На догађају су учествовали и потомци страдалих из Израела. Деца из Бачке Тополе и околине читала су своје есеје на ову тему уз припрему Маријане Катона и Дуње Пешут.

Координатор: Харгита Ваштаг Гажо.

АНТРОПОЛОШКО ПРЕДАВАЊЕ

У јуну 2023, предавање је одржао Жолт Андраш Биро, антрополог истраживач *Proridwaéko*g музеја из Мађарске. Теме излагања била су антрополошка и генетичка истраживања народа евроазијских степа, као и историјско и биолошко моделирање засновано на миграцијама номадских народа.

РАЗОНОДА- Етнолошка изложба

На нашој етнолошкој изложби Разонода, која је отворена 19. јуна 2023. године, показано је како су се деца и одрасли забављали у Бачкој Тополи и околини почетком 20. века. Изложба је била заснована на збиркама Пала Зелдија. До сада се о Палу Зелдију (Лерик) мало знало. Он је написао етнолошку монографију с почетка 20. века о Бачкој Тополи и њеној околини.

Предмети који су стигли из разних места наше општине (Бајша, Стара Моравица, Пачир, Гунарош, Ново Орахово, Бачка Топола) верно су представили дух тих времена, игре богатих

и сиромашних, места и дешавања важна за колективну свест наших предака. Стручну помоћ пружила је Жужана Сабо Кочиш, етнолог музеја у Кечкемету.

Изложбу је отворила др. Јудит Рафai, етнолог и универзитетска професорица.

Кустос: Река Бакош, Харгита Ваштаг Гажо

Покровитељи: Општина Бачка Топола, Национални савет мађарске националне мањине, Национални филмски институт – Филмска архива

РАЗОНОДА - ДЕЧЈИ КАМП

Од 17. до 21. јула 2023. године, од понедељка до петка, од 9 до 12 часова, радионице су децу враћале у свет игара са почетка прошлог века. Учили су песме и игре и правили различите играчке.

Камп су водили: Река Бакош, Карина Фаркаш, Сања Поповић, Ринд Мелита, Харгита Ваштаг Гажо, Ружена и Шандор Суханко као и тим из Старе Моравице под вођством Габриеле Тимар.

TSC 110- Изложба посвећена јубилеју фудбалског клуба TSC

6. септембра отворена је још једна изложба, која је представила бачкотополски фудбал и која је имала за циљ да верно прикаже 110-годишњу историју клуба TSC. Посетиоци су могли да виде предмете, документе, трофеје, дресове, кожане копачке и лопте везане за фудбал са почетка 20. века. Такође је представљена историја лопте и игара са лоптама, као и народна традиција прављења лопти. Изложбу су употпуниле карикатуре Атиле Салаи о садашњим играчима, стручном штабу и управи фудбалског клуба. Изложба је била изузетно популарна међу децом, младима и одраслима. Наша, већ постојећа етнoлошка изложба, допуњена фудбалом, такође је постала још популарнија.

Изложбу је отворио Јанош Жембери, председник фудбалског клуба TSC.

Кустос: Марина Радаковић, Река Бакош

Сарадници: Адриан Клајо, Харгита Ваштаг Гажо

Музејска педагогија: Харгита Ваштаг Гажо

Лектура и превод: Дуња Пешут, Ангела Пато

Покровитељи: Национални савет мађарске националне мањине, Општина Бачка Топола, Фудбалски клуб и академија TSC

КАКО НАПРАВИТИ КРПЕНУ ЛУТКУ? – Радионица за пезионере

Организована је и радионица за пензионере као пратећи догађај наше етнoлошке изложбе „Разонода“. За два дана жене су успеле да направе дивне лутке за њихове унуке и најмилије од крајева одеће, материјала за пуњење и предива. Радионица је била бесплатна.

Радионица је одржана 27. и 28.09.2023.

Радионицу је водила Јулиана Шимон.

Коорганизатор: Друштво за истраживање и неговоње мађарскеетнографије, фолклора и традиције „Нађапати Кукац Петер”

СТАРА КУЋА

У августу месецу успешно смо конкурисали код Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог. Пројекат Стара кућа настао је као сарадња три културне установе Бачке Тополе (Музеј општине Бачка Топола, Дом културе и Библиотека Ержебет Јухас) које чувају дела и наслеђе списатељице, критичарке и историчарке књижевности Ержебет Јухас (1947–1998).

Пројекат је заснован на збирци прича „Стара кућа“ коју је објавио Издавачки завод „Форум“ 2004. године. Две приче из збирке „Стара кућа“ и „Јунаци као из књига моје породице“ преведене су на српски, русински и словачки језик, који су службени језици општине Бачка Топола. Књигу објављену 2004. године илустровао је Атила Черник. Основна идеја је била да се деци општине Бачка Топола пренесу вишејезични текстови и илустрације путем методе папирног позоришта. Графички дизајн Еледа Черника омогућио је да се текстови и илустрације пренесу у такав облик. Приче су преводили Кристина Оровец на српски, Меланија Римар на русински и Ана Фунтикова на словачки језик уз помоћ професионалних лектора и рецензената на српски, русински и словачки језик, Сандре Буљановић Симоновић, Хелене Међеши и Павела Матуха.

Пројекат траје до јуна 2024. године.

Покровитељ: Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог

РАЗГОВОРИ ПОСВЕЋЕНИ ОБРАДИ ТУГЕ И ЖАЛОСТИ

Током осам недеља, у организацији VM4K, наша установа јепружала простор разговорима о жалости. Разговоре је водила клинички психолог др. Андреа Клиновски.

70 ГОДИНА УМЕТНИЧКЕ КОЛОНИЈЕ БАЧКА ТОПОЛА- Ретроспективна изложба.

Уметничка колонија у Бачкој Тополи основана је 1953. године и 2023. прославила је 70 година постојања. Овом приликом, 8. децембра је отворена свеобухватна изложба у Музеју општине Бачка Топола. Централни део изложбе чини збирка Уметничке колоније у Бачкој Тополи. Изабрана су дела из најепохалнијих периода протеклих деценија. Поред уметничких дела, у изложбу су укључени и савремени документи, фотографије, видео снимци, каталози, позивнице и годишњаци који обележавају успех и међународну репутацију Уметничке колоније. Приремајући се за изложбу, први пут је сакупљен списак свих учесника Уметничке колоније. Тренутно се ради на каталогу посвећеном Уметничкој колонији.

Изложбу су отворили Ева Нараи, уредница, ликовна критичарка и Адријан Клајо, визуелни уметник и руководилац Уметничке колоније у Бачкој Тополи.

Кустоцко вођење на мађарском језику:

Адријан Клајо организовао је кустоско вођење кроз изложбу 19. децембра. Причао је о процесу настајања изложбе, затим о легендама старих уметничких колонија, али и извештавао о најновијим летњим сусретима. Вођење кроз изложбу имала је интерактивни карактер, учесници су заједно са Адријаном Клајом креирали мурал на централном зиду главног изложбеног простора. Александер Рончак је фотографисао догађај као и отварање изложбе. Изложба се може погледати до 31. марта 2024. године.

Кустос: Адријан Клајо

Стручни сарадник: Нинков К. Олга

Графички дизајн: Илдико Мориц

Централна инсталација: Хеди Телђеши

Сарадници: Река Бакош, Марина Радаковић

Лектура и превод: Дуња Пешут, Ангела Пато

Одговорно лице: Марина Радаковић

Покровитељи: Национални савет мађарске националне мањине; Министарство културе, Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама; Општина Бачка Топола

ДОНАЦИЈЕ

У јануару 2023. године наставница музичког васпитања, Луција Драгославић поклонила је нашој установи збирку свог супруга, наставника књижевности и музике Драгослава Драгославића (1938–2022), која обухвата његову фотодокументацију, награде и снимке његових гитаристичких концерата.

Супруга Јожефа Егрија (1935–2009) поклонила је аматерско филмско наслеђе нашој установи јануара 2023. У вредној колекцији налази се и црни фотоапарат типа „Болек“ са футролом, који је био његов најомиљенији и највреднији предмет.

Др. Берталан Пустаи и његова супруга, др. Илдико Пустаи-Варга из Сегедина завештали су свој књижни фонд нашој установи. Књижевна збирка Музеја општине Бачка Топола проширена је за око хиљаду томова. Донација углавном садржи етнографске томове, који су – у вези са етнолошком изложбом – били веома корисни за нашу институцију. Збирка обухвата и томове о верској историји, теологији, белетристици, историји књижевности и историји.

Донација књига је уручена 20.03.2023.

Милена Голдсмит Димитријевић, кћерка Маре Димитријевић Лустиг, некадашње позоришне редитељке у Бачкој Тополи, у априлу 2023. поклонила је ствари своје мајке нашој установи. Претпрошле године смо из Њу Џерсија добили Марине личне ствари и документа везана за позориште и њен рад. Сада је наш музеј добио Марина омиљена уметничка дела, која су јој поклонили уметници који су својевремено посетили Бачку Тополу и учествовали на Уметничкој колонији.

Ева Скендеровић поклонила је нашој установи дневник свог оца, Павла Скендеровића у који је свакодневно бележио пређене удаљености, временске услове, потешкоће и резултате својих ученика. Поред тога, добили смо фотографије, значке и некадашњу спортску одећу. Овим се Скендеровића заоставштина постала комплетна у нашем Музеју.

У јуну 2023. године, Мирјам Алтман посетила је нас из Израела, доносећи фотографско наслеђе свог оца, Ђерђа Алтмана. Већина фотографија је снимљена у Бачкој Тополи. Књижевник и локални историчар Ласло Пашћик помогао је у идентифицирању фотографија.

У јуну 2023. године, Јожеф Сабо, археолог и новинар из Малог Иђоша, поклонио је нашој установи део своје библиотеке о археологији, историји, антропологији и историји уметности на мађарском, српском, немачком и енглеском језику.

У јуну 2023. године, од потомака Пала Зелдија добили смо на поклон тзв. „јелку сиромаша“, писаћу машину, књиге и личне ствари њиховог деде.

У септембру 2021. године, планинар Лајош Балинт уручио је своју заоставштину нашој установи. У августу 2023. стигао је и остатак заоставштине, јер је чика Балинт својевремено задужио наставника биологије Младена Савића да се брине о његовим предметима, а он их је поклонио нашем Музеју. Тако су у нашу установу стигле наочаре са којима се Лајош Балинт попео на Мон Блан, његове скије, фотографије, клизачке, књиге, торбе.

Уметничка збирка нашег музеја проширена је и делом Нађапатија. Валерија Барањи из Бачке Тополе поклонила је нашој установи уљану слику на лесониту на којој су насликани њени прадеда и прабака и која је очувана у одличном стању. Петер Нађапати Кукац је насликао пар када је посетио њихов дом. Ово је десето дело култног бачкотополског уметника у власништву наше установе.

У новембру 2023. године, Емеке Боруши њени синови, Левенте Нађ и Лехел Нађ, поклонили су нашој установи збирку Маргита и Шандора Боруша, двоје истакнуте личности образовног и културног живота Бајше. Шандор Боруш је са Андрашом Вегелом сакупљао народне песме из Бајше средином 1900-их година. Рукописи, музички реквизити и аудио записи су послати у нашу установу. У збирци су и белешке Шандора Боруша о женском хору чији је био и основач, цитрашком и тамбурашком оркестру. На поклон смо добили и колекцију фотографија брачног пара која оживљава културни живот Бајше.

Бачкотополски парох Јожеф Сакаљ поклонио је нашем Музеју сакристијски орман, пехар, патену, одежде, столу, печат, албу (дуга бела хаљина од ланеног платна коју носе

свештеници за време литургијских славља), фотографије и чланску карту Виктора Баршија, бившег пароха Бачке Тополе.

ДИГИТАЛНИ САДРЖАЈИ

КРАТКИ ФИЛМОВИ ВЕЗАНИ ЗА ИЗЛОЖБУ РАЗОНОДА

Снимљени за наш Јутјуб канал, оживљавају се песме и игре са почетка 20. века по записима Пала Зелдија:

<https://www.youtube.com/watch?v=3GkmkTUK3RQ&t=63s>

Снимак традиционалног свињокоља из Бајше:

https://www.youtube.com/watch?v=h--vd0i_No

Зелдијево сећање на своју етнографску каријеру:

<https://www.youtube.com/watch?v=HfqW-vtsxeQ>

Кратак филм о забављању на почетку 20. века по записима Пала Зелдија:

<https://www.youtube.com/watch?v=YyKNh0UhUSA&t=4s>

Кратки филм о некадашњој приповедачкој традицији:

https://www.youtube.com/watch?v=BS_GA8gemGg&t=22s

СТОПАМА ФЕРЕНЦА ТОТА

Завршен јесеријал кратких филмова о етнографу и писцу Ференцу Тоту (1940–1980).

У једном делу уметник Атила Черник говори о њиховом пријатељству:

<https://www.youtube.com/watch?v=R0iZb7upMYA&t=2s>

У другом делу, др.Сакмањ Мајор Едит, пензионисани педијатар и бивша ученица, сећа се на Ференца Тота као на њеног наставника мађарског језика и књижевности:

<https://www.youtube.com/watch?v=UVGFLXigwQ4>

ТРАГОМ ПАЛА КРАИЈАЦ.

У сарадњи са цивилном организацијом Филм-Музеј снимљен је нови документарни филм. Пошто је добио имање у Тополи, барон је уложио велике напоре да имање процвета. После његове смрти, његов син Ференц је преузео имање. Са наставником историје Анетом Дерковић откривене су тајне каштела изграђеног у барокном стилу:

https://www.youtube.com/watch?v=PPAx_lgZGck

ЧИТАЛАЧКИ КЛУБ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Музеј је од 2019. године домаћин сусрета бачкотополског читалачког клуба на српском језику. Чланови сваког месеца читају нову књигу, а на свом састанку крајем месеца разговарају о њеној теми и говоре о ауторовом стваралаштву. Сарадња ће се наставити и ове године.

СТРУЧНА УСАВРШАВАЊА

Прошле године се наставила обрада и дигитализација легата, што свима омогућава увид у прикупљену грађу и у онлајн базу културног наслеђа Републике Србије. Запослени у нашој установи учествовали су на стручним конференцијама, усавршавањима, састанцима и семинарима. Оне су усмерене на управљање, очување и презентацију музејских збирки, као и на унапређење и јачање сарадње међу културним установама.

Одговорно лице: Михаљ Сатмари